

21. 6. 2018

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Marně vynaložená mzda jako součást náhrady škody

V obchodní praxi (zejména v případě dlouhodobějších a komplikovanějších závazkových vztahů) se lze často setkat se situací, kdy v důsledku porušení povinností jedné strany nedosáhne druhá strana zamýšleného a sjednaného výsledku, ačkoliv k jeho dosažení sama aktivně jedná a vynakládá vlastní prostředky. V převážné většině případů nevzbuzuje pochybnosti, zda a kdy takové náklady představují škodu, kterou je možné po škůdci vyžadovat. Předmětem tohoto příspěvku je zamyšlení nad tím, zda a kdy mezi takové případy může patřit i marné vynaložení mzdových (či obdobných) nákladů za práci zaměstnanců poškozeného.

Obecné ustanovení o tom, co se v rámci náhrady škody hradí, obsahuje §2952 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, v platném znění. Dle něj je předmětem náhrady zásadně skutečná škoda a tzv. ušlý zisk. V teoretické rovině je smyslem a účelem náhrady škody to, aby ohledně majetku poškozeného došlo k návratu do stavu, v němž by se nacházel, kdyby ke škodní události nedošlo[1]. Skutečnou škodou se pak zásadně rozumí kvantitativní zmenšení majetku poškozeného vzniklé v příčinné souvislosti s určitým porušením právní povinnosti druhou stranou[2].

Pokud tak například zhotovitel u smlouvy o dílo poruší svou smluvní povinnost použít při úpravě věci v majetku poškozeného určitý konkrétní postup či materiál a v důsledku toho dojde k poškození či zničení této věci, nebude zřejmě příliš pochyb o tom, že hodnota zničené věci bude představovat skutečnou škodu na straně jejího vlastníka a zhotovitel za takovou škodu bude odpovídat (odhlédneme pro tyto účely od úvah, zda by pro tento účel nebyl využitelný spíše institut nároků z vad).

Jak je však uvedeno výše v úvodu tohoto článku, praxe někdy přináší případy, které takto jednoznačně nepůsobí. Představme si například situaci, kdy zhotovitel má povinnost do určitého termínu dokončit rekonstrukci prodejních či výrobních prostor objednatele. Objednatel v návaznosti na to uzavře pracovní smlouvy se svými zaměstnanci s datem nástupu k předpokládanému termínu dokončení rekonstrukce. V důsledku porušení povinností na straně zhotovitele nicméně dojde k prodlení a prostory nebudou v danou dobu způsobilé k zamýšlené podnikatelské činnosti. Objednatel nicméně bude mít povinnost hradit svým zaměstnancům mzdu (resp. její náhradu), ačkoliv pro něj objektivně nebudou moci vykonávat sjednanou práci. Představuje tato náhrada mzdy škodu na straně objednatele, za kterou by měl zhotovitel odpovídat? Lze si zde velmi dobře představit zejména argumentaci ohledně nedostatku přímé příčinné souvislosti - ke zmenšení majetku objednatele by nedošlo, pokud by neuzavřel uvedené pracovní smlouvy apod.

Nejvyšší soud se této problematice věnoval zejména ve svém rozhodnutí sp. zn. 25 Cdo 1807/2001. V daném případě šlo o obdobnou situaci, kdy v důsledku protiprávního jednání jedné strany, spočívajícího v nevyklizení pronajatých prostor, nemohla druhá strana v těchto prostorách vykonávat

svou podnikatelskou činnost, přičemž po tuto dobu marně vynaložila mzdové náklady na pracovníky, s nimiž uzavřela pracovní smlouvy v důvodném očekávání, že prostory budou vyklizeny (a poškozený je tak bude moci využívat). Soud prvního stupně dal žalobci (poškozenému) za pravdu a shledal, že se skutečně jednalo o škodu vzniklou v důsledku protiprávního jednání žalovaného, a tedy o škodu žalovanému přičitatelnou. Odvolací soud nicméně, jak je naznačeno výše, rozporoval zejména existenci příčinné souvislosti. Uvedl, že vynaložení částek mzdy představovalo plnění povinností žalobcem dle uzavřených pracovních smluv a zákoníku práce, nikoliv škodu v přímé souvislosti s jednáním žalovaného. Dovodil pak dokonce, že zkoumání protiprávnosti příslušného jednání je zde z toho důvodu nadbytečné.

Nejvyšší soud své argumenty v následném dovolacím řízení založil právě na posuzování toho, kdy je v daném případě dána existence příčinné souvislosti. Jak soud výstižně shrnul: *„O vztah příčinné souvislosti se jedná, vznikla-li škoda následkem protiprávního úkonu škůdce, tedy je-li jeho jednání a škoda ve vzájemném poměru příčiny a následku, a tudíž je-li doloženo, že nebýt protiprávního úkonu, ke škodě by nedošlo. Byla-li příčinou vzniku škody jiná skutečnost, odpovědnost za škodu nenastává“*. Významnou úvahou v uvedeném rozhodnutí pak je názor soudu, že vztah příčiny a následku nemusí být exklusivní, tedy protiprávní jednání nemusí být výlučnou a jedinou příčinou vzniku škody. Dle soudu *„stačí, jde-li o jednu z příčin, která se podílí na nepříznivém následku“*. Ačkoliv tedy přímou a bezprostřední příčinou snížení majetku žalobce bylo plnění povinností z uzavřených pracovních smluv (resp. tedy uzavření těchto smluv), toto samo o sobě nevylučuje závěr, že tím žalobci mohla vzniknout škoda. Podmínkou pro posouzení vynaložené (náhrady) mzdy jako škody nicméně dle soudu je, *„že tyto náklady byly skutečně vynaloženy zbytečně, tj. že zmínění zaměstnanci nemohli pracovat v pronajatých prostorách a vykonávat činnost, ke které byli zaměstnání, případně nevykonávali ani jinou pracovní činnost ve prospěch svého zaměstnavatele, ačkoliv jim byla mzda zaplácena.“* Při splnění této podmínky tedy Nejvyšší soud uzavřel, že postačí, pokud takové marné vynaložení mzdy mělo jako jednu z příčin protiprávní jednání žalovaného, aby byla dána jeho odpovědnost za takto vzniklou škodu.

Ačkoliv jsou závěry Nejvyššího soudu v uvedené věci poměrně jasně formulované a argumentačně v zásadě přesvědčivé, a ačkoliv se jedná o rozhodnutí vydané již před delší dobou, v praxi se autor tohoto příspěvku u soudu nižších stupňů setkal i v dnešní době s pochybnostmi ohledně právní relevance obdobných nároků. Marná úhrada mzdy shodná, jako v popsaném rozsudku, totiž nemusí být zdaleka jediným případem, kdy ze strany poškozeného dojde k vynaložení nákladů na činnost jeho zaměstnanců či dodavatelů, přičemž v důsledku porušení povinností druhou stranou nedojde k výsledku, pro jehož dosažení byly takové náklady vynaloženy. Představit si lze například situaci, kdy jedna strana v rámci zhotovování díla objedná práci revizního technika, uhradí mu sjednanou hodinovou odměnu, ale druhá strana neposkytne potřebnou součinnost k provedení revize (například nezpřístupní stavbu apod.). Bude se shodně jednat o marně vynaložený náklad, a ačkoliv přímá příčina zde bude opět uzavření smlouvy s technikem (třetí osobou) a tedy plnění smluvní povinnosti, skutečnost, že k vynaložení tohoto nákladu došlo marně (tedy nebylo dosaženo zamýšleného výsledku) bude mít (minimálně jako jednu z příčin) protiprávní jednání strany druhé. Domnívám se tedy, že závěry výše citovaného rozsudku zde budou aplikovatelné prakticky shodně.

V následné praxi Nejvyššího soudu můžeme nalézt celou řadu dalších rozhodnutí, které se obdobnými případy spornosti otázky příčinné souvislosti ve vztahu k marně vynaloženým nákladům věnují[3]. Společné pro ně je vždy dovození toho, že jestliže poškozený vynaložil náklady za účelem, s úmyslem nebo k dosažení určitého stavu, přičemž tohoto stavu dosaženo nebylo v důsledku protiprávního jednání škůdce, jedná se o součást skutečné škody, za níž porušující strana odpovídá. Je přitom nerozhodné, zda vynaložení těchto nákladů představovalo plnění jiného závazku poškozeného či jiné zákonné povinnosti. Tak například Nejvyšší soud uznal jako skutečnou škodu v podobě marně vynaložených nákladů i úhradu poplatku za zahájení patentového řízení, které nebylo

úspěšné z důvodu porušení povinnosti ze smlouvy ze strany žalovaného, který měl připravit příslušné technické podklady.

Je pravdou, že výše uvedené úvahy nelze na mzdové či obdobné náklady vztahovat neomezeně. Není rozhodně záměrem autora tohoto příspěvku obhajovat zjevně excesivní uplatňování žalobních nároků, u nichž by se poškozená strana domáhala náhrady nákladů byť jen okrajově souvisejících s protiprávním jednáním škůdce, ačkoliv například zaměstnanec, kterému byla mzda uhrazena, mohl pro poškozeného vykonávat práce jiné. Na druhou stranu pokud poškozený hradí mzdu či odměnu svých pracovníků a výsledek, kterého má být jejich činností nebo v souvislosti s ní dosaženo, je znemožněn protiprávním jednáním druhé strany, je zcela pochopitelné, že taková marně vynaložená mzda je poškozeným vnímána jako škoda, jejíž náhrady se bude chtít domáhat. Je tedy jistě pozitivní, že výše uvedená rozhodovací praxe Nejvyššího soudu k takovému postupu dává dostatečný prostor.

Mgr. Petr Possel,
advokát

[TAUBEL LEGAL, advokátní kancelář s.r.o.](#)

Sokolovská 68/105
186 00 Praha 8

Tel.: +420 226 251 057

e-mail: office@taubellegal.com

---

[1] ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef, HRÁDEK, Jiří, VOJTEK, Petr, HAJN, Petr a kol. Občanský zákoník - Komentář - Svazek VI. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, s. 1084.

[2] Op. cit. viz 1, str. 1087.

[3] Zejména rozhodnutí 25 Cdo 453/2005, 25 Cdo 2623/2005 nebo 25 Cdo 1409/2015.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Odpovědnost zaměstnavatele a zaměstnance v souvislosti s využitím umělé inteligence](#)
- [Nový návrh zákona o platformové práci - 2. díl: Redefinice závislé práce](#)
- [Home office v Česku, Německu a Rakousku: je česká právní úprava práce na dálku dostatečně flexibilní?](#)
- [Postoupení pohledávky na náhradu škody v pracovněprávních vztazích](#)
- [Návrh zákona o digitálních platformách přináší více, než se na první pohled zdá](#)

- [Odposlechy na pracovišti, policejní vyšetřování a skončení pracovního poměru](#)
- [Odpovědnost zaměstnance za schodek](#)
- [Konec improvizace v odměňování: zamyšlení nad návrhem transpozice směrnice o transparentním odměňování](#)
- [Nový návrh zákona o platformové práci - 1. díl](#)
- [Genderový audit jako strategický nástroj zaměstnavatele: Jak se připravit na implementaci směrnice 2023/970?](#)
- [Pokuta za švarcsystém kurýrů Rohlíku potvrzena Ústavním soudem](#)